Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра теорії та історії політичної науки

Гарбадин Андрій Стефанович

Методичні рекомендації та матеріали для вивчення навчальної дисципліни

«ГЛОБАЛЬНА ДЕМОКРАТІЯ»

для студентів першого року навчання спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» (денна форма навчання)

Львів 2022

Затверджено на засіданні кафедри теорії та історії політичної науки
Протокол № 1 від 31. 08. 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету
Протокол № 272/7 від 21.09. 2022 року

ЗМІСТ

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни 3
2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни 4
3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни 6
4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни 7
5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни 9
6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література 12
7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни 18
8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів 18
9. Розподіл балів, що присвоюється студентам 19
10. Контрольні питання для підсумкового контролю (залік) 19

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань
05 «Соціальні та поведінкові науки»</td><td rowspan="3">Дисципліна вільного вибору студента цикл професійної та практичної підготовки</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
052 «Політологія»</td></tr>
<tr><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="4"></td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 1</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає</td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 120</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 5
самостійної роботи студента – 15</td><td rowspan="10">Освітньо-кваліфікаційний рівень:
другий (магістерський)</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>18 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>12 год.</td></tr>
<tr><td>Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Глобальна демократія» спрямована на засвоєння наукових знань про феномен глобальної демократії, його сутність і принципи концептуалізації, з'ясування причин, що уможливили теоретичне конструювання, дослідження чинників, що забезпечили підстави для практичного втілення. Логіка вивчення курсу передбачає вироблення розуміння стосовно природи нових глобальних викликів та глобальних трансформацій, що відбуваються з кінця XX ст.. і донині та які призводять до потреби (пере)осмислення сутності глобальної демократії, її ефективності, способів поширення крізь образ (чи образи) демократичного врядування, характерні для різних регіонів планети і обумовлені локальними культурно-ціннісними особливостями. Основна частина курсу присвячена вивченню як теоретичних засад становлення світової політичної системи у вигляді глобальної демократії, так і практичному розбору проблем та викликів, що стоять перед глобальною демократією сьогодні

Мета *вивчення курсу* – формування у студентів ґрунтовного уявлення щодо механізмів функціонування глобальної міжнародної системи, зв'язку її становлення з процесами демократизації, а також перспектив оформлення глобальної демократії.

У результаті успішного проходження курсу студент набуде *загальні компетентності*:

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- здатність розробляти проекти та управляти ними.
- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями
- здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- володіння методами вивчення суспільних феноменів, явищ і процесів.

та *спеціальні (фахові) компетентності*:

- спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.;
- здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування;
- спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу;
- знання міжнародних організацій, їхнього статусу і функції, сутності і змісту розвитку політичних інститутів країн Європи, а відтак вміння визначати роль і місце транскордонного співробітництва у системі регіонального розвитку України в умовах євроінтерграції

Програмні результати навчання:

- застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту;
- застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є

основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань;
- розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів;
- критично розуміти та проектувати експерименти в маркетингу і менеджменті політичних кампаній, у тому числі усвідомлюючи еволюцію, сутність, теоретичні засади, принципи, різновиди і функції політичного маркетингу та менеджменту, специфіку і складові функціонування політичного ринку й інформаційно-аналітичної діяльності, алгоритми діагностики інформаційних подій і процесів, форми, засоби та процедури електронного урядування, прийоми і техніки цифрової держави і загалом ефективного маркетингу й менеджменту у політиці;
- аналізувати політичний процес на підставі постмодерного підходу та засад і методології соціального конструктивізму, розуміння сутності і форм ідеологічного маніпулювання, оперування різними за евристичними цінностями моделями громадянського суспільства, різними політичними цінностями й антицінностями в умовах глобалізації, концепціями, практиками, засадами і моделями політики мультикультуралізму, етнонаціональної політики, управління розмаїттям, конфліктами та перспективами розвитку громадянського суспільства в країнах світу.

Після завершення цього курсу студент буде:
Знати:
1. теоретичні напрацювання учених, котрі розробили конструкцію глобальної демократії;
2. принципи та зміст парадигм міжнародних відносин, в рамках яких сформувався методологічний інструментарій для концептуалізації форм глобальної демократії.
3. основні підходи до вивчення явища глобальної демократії;
4. особливості міжнародного політичного процесу сучасності;

Вміти:
1. інтерпретувати сутність глобальної демократії, форм і виявів, яких вона набуває в процесі чинної міжсуб'єктної комунікації та з огляду на специфіку теоретичного (дискурсивного) конструювання реальності;
2. розрізняти процеси спонтанної демократизації від спецпроектів з промоції розповсюдженню демократії з боку провідних суб'єктів світової політики;
3. аналізувати специфіку перехідних режимів, виявляти їх наближеність до загальноприйнятих демократичних стандартів;
4. підбирати критерії оцінки образу демократичної країни, проводити ступінь відповідності йому кожної конкретної країни.

3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л.	п./с.	лаб.	інд.	ср.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Наукова концептуалізація феномену глобальної демократії.	17	4	-	-	-	13
Тема 2. Носії глобальної демократії: проблема суб'єктності.	13	2	-	-	-	11
Тема 3: Механізми інституалізації демократичних форм суспільно-політичних відносин (глобальний рівень)	15	2	2	-	-	11
Тема 4. Співвідношення глобальної демократії з конфігурацією політичних режимів	15	2	2	-	-	11
Тема 5: Процеси демократизації в контексті становлення глобальної політичної системи	15	2	2	-	-	11
Тема 6: Глобальна демократія як результат універсалізації неоліберальних цінностей	15	2	2	-	-	11
Тема 7. Ідентичність глобальної демократії: суспільно-політичний ідеал як образ країн Заходу.	15	2	2	-	-	11
Тема 8. Вплив глобальної демократії на процес українського націєтворення.	15	2	2	-	-	11
Разом – Змістовний модуль 1	120	18	12	-	-	90
РАЗОМ	120	18	12	-	-	90

4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни

Основна література:

1. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні Аспекти. Київ: Либідь, 2006. 312 с.
2. Гелд Д. Демократія і глобальний порядок // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. 1108 с.
3. Ґоше М. Демократія проти себе самої / Пер. з фр. Післямова та примітки О. Йосипенко, С. Йосипенка. Київ: Український Центр духовної культури, 2006. 376 с.
4. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алєксєєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2020. – 1000 с.
5. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: Новий Світ-2000, 2017. – Т.2.: XX – початок XXI ст. – 598 с.
6. Лі К., Ревені Р. Глобалізація економіки і демократія: емпіричний аналіз // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1064-1098
7. Мак-Грю Е. Транснаціональна демократія: теорія і перспективи // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1025-1050.
8. Растоу Д. А. Переходи до демократії і спроба створення динамічної моделі // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 583-604
9. Ревель Жан-Франсуа. Відживлення демократії. Київ: Критика, 2004. 588 с.
10. Wallerstein I. Globalization or the Age of Transition? International Sociology. June 2000. Vol 15 (2). P. 249 - 265.

Додаткова література:

11. Розумний М. «Громадянське суспільство» vs «Політична нація». Стратегічні пріоритети. №2 (27). 2013. С. 5-11.
12. Штромаєр Г. Політика і мас-медіа. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилян. академія», 2008. 303 с.
13. Janusauskiene D. Post-Communist Democratization: Explaining the Differences // Political transformation and changing identities in central and eastern Europe. Lithuanian Philosophical Studies, VI. P. 132-153.
14. Parag K. The Second World: Empires and Influence in the New Global Order. New York: Random House, 2008. 496 p.
15. Savicka A. Volunteer Work: Our Way Back to a Civil Society? Specifics of Volunteering in a Post-Communist Milleu // Political transformation and changing identities in central and eastern Europe. Lithuanian Philosophical Studies, VI. P. 281-305

Електронні джерела:

1. http://www.apsanet.org/

2. http://www.princeton.edu/jpia//
3. https://www.psqonline.org/

5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Наукова концептуалізація феномену глобальної демократії.

Основні критерії оцінки глобалізації як явища: Ф. Фукуяма, З. Бжезінський, С. Гантінгтон, Д. Гелд та інші. Демократизація у глобальному вимірі: та глобалізація як поширення демократії: концептуальні проблеми. Розуміння явища глобальної демократії з перспективи конструктивістського світобачення.

Евристичні принципи конструктивістського підходу в дослідженні глобальних політичних процесів. Конструювання глобальних політичних інститутів та процеси демократизації.

Основні поняття: глобалізація, демократизація, глобальна демократія, соціальний конструктивізм.

Тема 2. Носії глобальної демократії: проблема суб'єктності.

Актори глобалізації та становлення глобальної демократії: національні держави, міжнародні організації, транснаціональні корпорації. Людина в глобалізаційних процесах: суб'єкт-об'єктна дихотомія та вплив на перебіг процесів демократизації в умовах інформаційного суспільства.

Об'єктивні і суб'єктивні ознаки розповсюдження форм глобальної демократії. Промоутери і акцептори форм рефлексії глобальної демократії.

Основні поняття: демократизація, глобальна демократія, держава, міжнародна організація, транснаціональна корпорація.

Тема 3: Механізми інституалізації демократичних форм суспільно-політичних відносин (глобальний рівень)

Соціальне конструювання та можливості творення політичних інститутів на глобальному рівні. Громадський вимір форм рефлексії глобальної демократії. Інтеграційні процеси та їх роль у ставленні політичних інститутів глобальної демократії.

Чинники консолідації глобальної демократії. Зростання соціального благополуччя, економічна стабілізація як підстава консолідації глобальної демократії. Значення демократичної ідентичності для консолідації глобальної демократії.

Основні поняття: соціальне конструювання, політичні інститути, інституалізація, глобальна політична система, демократична ідентичність.

Тема 4. Співвідношення глобальної демократії з конфігурацією політичних режимів

Відображення сутності національного політичного режиму в зовнішній політиці держави. Становлення глобального громадянського суспільства як передумова для

консолідації глобальної демократії. Взаємодетермінанти принципів громадянського суспільства і форм рефлексії глобальної демократії.

Порівняння перебігу демократичних перетворень у постсоціалістичних та пострадянських країнах. Проблема невизначеності в процесі переходу держав колишнього Радянського Союзу: становлення авторитарних та гібридних режимів. Незавершений демократичний перехід та проблеми глобальної демократії. Комунізм та посткомунізм як основна перешкода на шляху до консолідації глобальної демократії.

Основні поняття: політичний режим, громадянське суспільство, авторитарний режим, гібридний режим, комунізм.

Тема 5: Процеси демократизації в контексті становлення глобальної політичної системи

Співвідношення внутрішніх демократичних систем із зовнішнім конструюванням глобальних демократичних мереж. Трансформація міжнародних систем та становлення глобальної демократії. Інтеграційні процеси в загальній структурі трансформації міжнародних систем.

Хвилі демократизації в концепції демократичних трансформацій С. Гантінгтона. Проблема «відкату» як періоду повернення до авторитарних та гібридних форм політичного режиму: загрози для глобальної демократії.

Основні поняття: міжнародна система, демократична мережа, демократизація, хвиля демократизації.

Тема 6: Глобальна демократія як результат універсалізації неоліберальних цінностей

Демократичні політичні цінності: лібералізм та неолібералізм, консерватизм, соціал-демократія. Система неоліберальних цінностей та її реалізація в сучасних демократіях. Р. Інглгарт про трансформацію цінностей у світі. Тиха революція та демократизація.

«Золоті» стандарти ліберальної демократії. Вплив глобалізації на розповсюдження демократичної нормативної системи. Місце вестернізації в процесі становлення глобальної демократії. Образ демократичності світових політичних суб'єктів. Демократія як ідеал та політична дійсність. Демократичність як бажаний імідж в сучасній міжнародній системі.

Основні поняття: лібералізм, неолібералізм, тиха революція, вестернізація, глобальна демокртія.

Тема 7. Ідентичність глобальної демократії: суспільно-політичний ідеал як образ країн Заходу.

Конструювання ідентичності в умовах демократії: проблемні моменти. Індивідуальна та групова ідентичність та їх вплив на розвиток політичних інститутів. Перспективи конструювання глобальної ідентичності та соціокультурні поліди. Модель демократичних відносин між Заходом і Сходом як діалог культур: методологія Я-Інший

Поняття західної демократії. Західна демократія як основа становлення глобальної демократії: проблеми вестернізації та конфлікти, які вона породжує. Конституційний лібералізм vs. інституційна демократія.

Основні поняття: ідентичність, культурний діалог, вестернізація, західна демократія, конституційний лібералізм, інституційна демократія.

Тема 8. Вплив глобальної демократії на процес українського націєтворення.

Демократичні зміни в Україні: очікування поповнення глобальної демократичної сім'ї. Демократичний вибір України: поширення демократії в світі та «мода на демократію». Проблеми процесу демократизації в Україні та їх зв'язок з радянським минулим.

Перспективи становлення української національної демократичної ідентичності в контексті глобального демократичного поступу. Революція Гідності як злам процесу демократизації та точка відліку формування нового типу української національної ідентичності.

Основні поняття: Україна, демократизація пострадянських суспільств, Революція Гідності, демократична ідентичність.

6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література

Змістовий модуль 1

Семінарське заняття 1. Механізми інституалізації демократичних форм суспільно-політичних відносин (глобальний рівень)

1. Громадський вимір форм рефлексії глобальної демократії
2. Інтеграційні процеси та їх роль у ставленні політичних інститутів глобальної демократії
3. Зростання соціального благополуччя, економічна стабілізація як підстава консолідації глобальної демократії
4. Значення демократичної ідентичності для консолідації глобальної демократії

Основні поняття: соціальне конструювання, політичні інститути, інституалізація, глобальна політична система, демократична ідентичність.

Література:

1. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні Аспекти. Київ: Либідь, 2006. 312 с.
2. Гелд Д. Демократія і глобальний порядок // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. 1108 с.
3. Ґоше М. Демократія проти себе самої / Пер. з фр. Післямова та примітки О. Йосипенко, С. Йосипенка. Київ: Український Центр духовної культури, 2006. 376 с.
4. Лі К., Ревені Р. Глобалізація економіки і демократія: емпіричний аналіз // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1064-1098
5. Мак-Грю Е. Транснаціональна демократія: теорія і перспективи // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1025-1050.
6. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: Запасний гравець Європи. Дрогобич: Відродження, 2004. 488 с.
7. Растоу Д. А. Переходи до демократії і спроба створення динамічної моделі // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 583-604
8. Ревель Жан-Франсуа. Відживлення демократії. Київ: Критика, 2004. 588 с.
9. Храбан І. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур. Київ: Варта, 2005. 544 с.
10. Швирков О. Кінець демократії, або Демократія як науково-дослідницька програма. Політичний менеджмент. №4. 2010. С. 35-41

11. Wallerstein I. Globalization or the Age of Transition? International Sociology. June 2000. Vol 15 (2). P. 249 - 265.

Семінарське заняття 2. Співвідношення глобальної демократії з конфігурацією політичних режимів

1. Відображення сутності національного політичного режиму в зовнішній політиці держави.
2. Взаємодетермінанти принципів громадянського суспільства і форм рефлексії глобальної демократії.
3. Порівняння перебігу демократичних перетворень у постсоціалістичних та пострадянських країнах.
4. Незавершений демократичний перехід та проблеми глобальної демократії.
5. Комунізм та посткомунізм як основна перешкода на шляху до консолідації глобальної демократії.

Основні поняття: політичний режим, громадянське суспільство, авторитарний режим, гібридний режим, комунізм.

Література:

1. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні Аспекти. Київ: Либідь, 2006. 312 с.
2. Гелд Д. Демократія і глобальний порядок // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. 1108 с.
3. Ґоше М. Демократія проти себе самої / Пер. з фр. Післямова та примітки О. Йосипенко, С. Йосипенка. Київ: Український Центр духовної культури, 2006. 376 с.
4. Лі К., Ревені Р. Глобалізація економіки і демократія: емпіричний аналіз // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1064-1098
5. Мак-Грю Е. Транснаціональна демократія: теорія і перспективи // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1025-1050.
6. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: Запасний гравець Європи. Дрогобич: Відродження, 2004. 488 с.
7. Растоу Д. А. Переходи до демократії і спроба створення динамічної моделі // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 583-604
8. Ревель Жан-Франсуа. Відживлення демократії. Київ: Критика, 2004. 588 с.
9. Храбан І. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур. Київ: Варта, 2005. 544 с.
10. Швирков О. Кінець демократії, або Демократія як науково-дослідницька програма. Політичний менеджмент. №4. 2010. С. 35-41

11. Wallerstein I. Globalization or the Age of Transition? International Sociology. June 2000. Vol 15 (2). P. 249 - 265.

Семінарське заняття 3. Процеси демократизації в контексті становлення глобальної політичної системи

1. Співвідношення внутрішніх демократичних систем із зовнішнім конструюванням глобальних демократичних мереж.
2. Трансформація міжнародних систем та становлення глобальної демократії.
3. «Хвилі» демократизації в концепції демократичних трансформацій С. Гантінгтона.
4. Проблема «відкату» як періоду повернення до авторитарних та гібридних форм політичного режиму: загрози для глобальної демократії.

Основні поняття: міжнародна система, демократична мережа, демократизація, хвиля демократизації.

Література:

1. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні Аспекти. Київ: Либідь, 2006. 312 с.
2. Гелд Д. Демократія і глобальний порядок // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. 1108 с.
3. Ґоше М. Демократія проти себе самої / Пер. з фр. Післямова та примітки О. Йосипенко, С. Йосипенка. Київ: Український Центр духовної культури, 2006. 376 с.
4. Лі К., Ревені Р. Глобалізація економіки і демократія: емпіричний аналіз // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1064-1098
5. Мак-Грю Е. Транснаціональна демократія: теорія і перспективи // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1025-1050.
6. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: Запасний гравець Європи. Дрогобич: Відродження, 2004. 488 с.
7. Растоу Д. А. Переходи до демократії і спроба створення динамічної моделі // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 583-604
8. Ревель Жан-Франсуа. Відживлення демократії. Київ: Критика, 2004. 588 с.
9. Храбан І. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур. Київ: Варта, 2005. 544 с.
10. Швирков О. Кінець демократії, або Демократія як науково-дослідницька програма. Політичний менеджмент. №4. 2010. С. 35-41
11. Wallerstein I. Globalization or the Age of Transition? International Sociology. June 2000. Vol 15 (2). P. 249 - 265.

Семінарське заняття 4. Глобальна демократія як результат універсалізації неоліберальних цінностей

1. Демократичні політичні цінності: лібералізм та неолібералізм, консерватизм, соціал-демократія.
2. Р. Інглгарт про трансформацію цінностей у світі. Тиха революція та демократизація.
3. Образ демократичності світових політичних суб'єктів
4. «Золоті» стандарти ліберальної демократії.
5. Вплив глобалізації на розповсюдження демократичної нормативної системи

Основні поняття: лібералізм, неолібералізм, тиха революція, вестернізація, глобальна демократія

Література:

1. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні Аспекти. Київ: Либідь, 2006. 312 с.
2. Гелд Д. Демократія і глобальний порядок // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. 1108 с.
3. Ґоше М. Демократія проти себе самої / Пер. з фр. Післямова та примітки О. Йосипенко, С. Йосипенка. Київ: Український Центр духовної культури, 2006. 376 с.
4. Лі К., Ревені Р. Глобалізація економіки і демократія: емпіричний аналіз // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1064-1098
5. Мак-Грю Е. Транснаціональна демократія: теорія і перспективи // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1025-1050.
6. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: Запасний гравець Європи. Дрогобич: Відродження, 2004. 488 с.
7. Растоу Д. А. Переходи до демократії і спроба створення динамічної моделі // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 583-604
8. Ревель Жан-Франсуа. Відживлення демократії. Київ: Критика, 2004. 588 с.
9. Храбан І. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур. Київ: Варта, 2005. 544 с.
10. Швирков О. Кінець демократії, або Демократія як науково-дослідницька програма. Політичний менеджмент. №4. 2010. С. 35-41
11. Wallerstein I. Globalization or the Age of Transition? International Sociology. June 2000. Vol 15 (2). P. 249 - 265.

Семінарське заняття 5. Ідентичність глобальної демократії: суспільно-політичний ідеал як образ країн Заходу.

1. Конструювання ідентичності в умовах демократії: проблемні моменти.
2. Модель демократичних відносин між Заходом і Сходом як діалог культур: методологія Я-Інший
3. Поняття західної демократії.
4. Західна демократія як основа становлення глобальної демократії: проблеми вестернізації та конфлікти, які вона породжує.
5. Конституційний лібералізм vs. інституційна демократія

Основні поняття: ідентичність, культурний діалог, вестернізація, західна демократія, конституційний лібералізм, інституційна демократія.

Література:

1. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні Аспекти. Київ: Либідь, 2006. 312 с.
2. Гелд Д. Демократія і глобальний порядок // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. 1108 с.
3. Ґоше М. Демократія проти себе самої / Пер. з фр. Післямова та примітки О. Йосипенко, С. Йосипенка. Київ: Український Центр духовної культури, 2006. 376 с.
4. Лі К., Ревені Р. Глобалізація економіки і демократія: емпіричний аналіз // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1064-1098
5. Мак-Грю Е. Транснаціональна демократія: теорія і перспективи // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1025-1050.
6. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: Запасний гравець Європи. Дрогобич: Відродження, 2004. 488 с.
7. Растоу Д. А. Переходи до демократії і спроба створення динамічної моделі // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 583-604
8. Ревель Жан-Франсуа. Відживлення демократії. Київ: Критика, 2004. 588 с.
9. Храбан І. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур. Київ: Варта, 2005. 544 с.
10. Швирков О. Кінець демократії, або Демократія як науково-дослідницька програма. Політичний менеджмент. №4. 2010. С. 35-41
11. Wallerstein I. Globalization or the Age of Transition? International Sociology. June 2000. Vol 15 (2). P. 249 - 265.

Семінарське заняття 6. Вплив глобальної демократії на процес українського націєтворення.

1. Демократичні зміни в Україні: очікування поповнення глобальної демократичної сім'ї
2. Проблеми процесу демократизації в Україні та їх зв'язок з радянським минулим.

3. Перспективи становлення української національної демократичної ідентичності в контексті глобального демократичного поступу
4. Революція Гідності як злам процесу демократизації та точка відліку формування нового типу української національної ідентичності.

Основні поняття: Україна, демократизація пострадянських суспільств, Революція Гідності, демократична ідентичність.

Література:

1. Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні Аспекти. Київ: Либідь, 2006. 312 с.
2. Гелд Д. Демократія і глобальний порядок // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. 1108 с.
3. Ґоше М. Демократія проти себе самої / Пер. з фр. Післямова та примітки О. Йосипенко, С. Йосипенка. Київ: Український Центр духовної культури, 2006. 376 с.
4. Лі К., Ревені Р. Глобалізація економіки і демократія: емпіричний аналіз // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1064-1098
5. Мак-Грю Е. Транснаціональна демократія: теорія і перспективи // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 1025-1050.
6. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: Запасний гравець Європи. Дрогобич: Відродження, 2004. 488 с.
7. Растоу Д. А. Переходи до демократії і спроба створення динамічної моделі // Демократія: Антологія. Київ: Інститут європейських досліджень. «Смолоскип», 2005. С. 583-604
8. Ревель Жан-Франсуа. Відживлення демократії. Київ: Критика, 2004. 588 с.
9. Храбан І. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур. Київ: Варта, 2005. 544 с.
10. Швирков О. Кінець демократії, або Демократія як науково-дослідницька програма. Політичний менеджмент. №4. 2010. С. 35-41
11. Wallerstein I. Globalization or the Age of Transition? International Sociology. June 2000. Vol 15 (2). P. 249 - 265.

7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Наукова концептуалізація феномену глобальної демократії.	13
2	Тема 2. Носії глобальної демократії: проблема суб'єктності.	11
3	Тема 3: Механізми інституалізації демократичних форм суспільно-політичних відносин (глобальний рівень)	11
4	Тема 4. Співвідношення глобальної демократії з конфігурацією політичних режимів	11
5	Тема 5: Процеси демократизації в контексті становлення глобальної політичної системи	11
6	Тема 6: Глобальна демократія як результат універсалізації неоліберальних цінностей	11
7	Тема 7. Ідентичність глобальної демократії: суспільно-політичний ідеал як образ країн Заходу.	11
8	Тема 9. Вплив глобальної демократії на процес українського націєтворення.	11
Разом		90

8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Також передбачено колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, групові розрахункові роботи, навчальні спільноти, тьюторство і т.д.), проектно-орієнтоване навчання, дискусії, аналіз статистичних баз даних.

На лекційних заняттях використовуються головно: словесні методи (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні, зокрема ілюстрування лекційного матеріалу за допомогою презентацій методи. На семінарських заняттях використовуються: практичні методи, що передбачають уміння застосовувати міждисциплінарний підхід та різні методологічні дослідницькі інструменти для роботи з інформацією, рефлексувати на основі порівняння різних систем цінностей з метою формування власних підходів. У рамках самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи.

Курс відбувається у вигляді лекційних і семінарських занять із використанням різних форм проміжного контролю (підготування творчих робіт, складання тестів, написання модулів). Максимальна підсумкова кількість балів - 100. Бали нараховуються в співвідношенні 50% (50 балів) за всі види робіт впродовж семестру та 50 % (50 балів) за підсумковий заліковий контроль.

Відвідування занять є обов'язковою вимогою для успішного вивчення курсу. Очікується, що студенти дотримуватимуться термінів здачі письмових робіт, встановлених викладачем. Письмові роботи творчого характеру повинні відповідати нормам академічної доброчесності, їх порушення є підставою для незарахування робіт з відмовою у перездачі.

Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до самостійного пошуку оригінальних джерел.

Основними критеріями оцінювання усних відповідей студентів є повнота розкриття поставленого питання, аргументованість висловленої власної позиції, креативність у пошуках вирішення проблемних завдань прикладного характеру, поставлених викладачем.

Поточний контроль та самостійна робота						Сума	модуль
Змістовий модуль 1						50	50
1	2	3	4	5	6		

1, 2 ... 6 – теми семінарських занять у рамках змістовного модуля.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	Рейтингова шкала	Шкала ECTS	Пояснення
5 (відмінно)	90-100	A	Відмінно
4 (добре)	81-89	B	Дуже добре
	71-80	C	Добре
3 (задовільно)	61-70	D	Задовільно
	51-60	E	Достатньо
2 (незадовільно)	25-50	FX	Незадовільно
	0-24	F	Незадовільно без права перездачі

10. Контрольні питання для підсумкового контролю (залік)

1. Феномен глобальної демократії: сутність, форми.
2. Співвідношення понять «демократія», «постдемократія», «глобальна демократія».
3. Філософія діалогу і екзистенціальна комунікація як смислоутворюючі принципи глобальної демократичної взаємодії.
4. Розуміння явища глобальної демократії з перспективи конструктивістського світобачення.
5. Передумови формування глобальної демократії.
6. Об’єктивні і суб’єктивні ознаки розповсюдження форм глобальної демократії.
7. Конституційний лібералізм та демократичний інституціоналізм: принципи співвідношення.
8. Зростання соціального благополуччя, економічна стабілізація як підстава консолідації глобальної демократії.
9. Концепція Я-Інший як методологічне підґрунтя побудови глобальних демократичних взаємин.
10. Перспективи демократизації незахідних цивілізацій в контексті пошуку форм глобального співжиття.
11. Конструктивістський та цивілізаційний підходи: інструментарій концептуалізації глобальної демократії.
12. Формування глобальної демократичної ідентичності.

13. Постнекласичне бачення демократії в сучасному глобалізованому світі.
14. Перемога демократичної інтерпретації в процесі глобальної міжсуб'єктної комунікації.
15. Поширення принципів демократичного врядування з позиції застосування «м'якої сили».
16. Специфіка демократичної трансформації країн Південно-Східної Азії.
17. Порівняння перебігу демократичних перетворень у постсоціалістичних та пострадянських країнах.
18. Хвилі демократизації в процесі становлення образів демократичних країн світу.
19. Формування обрисів глобального демократичного світоустрою в результаті третьої хвилі демократизації.
20. Уживання ісламу і демократії в контексті демократизації країн Північної Африки і Близького Сходу.
21. Модель демократичних відносин між Заходом і Сходом як діалог культур: методологія Я-Інший.
22. Співвідношення внутрішніх демократичних систем із зовнішнім конструюванням глобальних демократичних мереж.
23. Феномен неліберальної демократії: прикладна характеристика.
24. Образ демократичності світових політичних суб'єктів.
25. Носії демократичної ідентичності: проблема суб'єктності глобальних політичних відносин.
26. Форма рефлексії як спосіб (само)вираження глобальної демократії.
27. Шляхи розвитку демократії у XXI ст.
28. Демократичні зміни в Україні: очікування поповнення глобальної демократичної сім'ї.
29. Вільний ринок і свобода: акценти майбутньої реалізації глобальної демократичної програми.
30. Альтернативи демократії: гіпотетичні антитези глобальній демократичній взаємодії.